

DEBRECZENI HIRLAP

Statisztikai ár: Egész évre 10 frt., félévre 5 frt., negyedévre 3 frt. 50 kr. egy kóra 1 frt.

Megjelenik mindennap,
vasárnap kivételével.

Felelős szerkesztő
Koncz Ákos.
Kiadó s laptulajdonos.
Kutasi Imre

Szerkesztőség: Nagy-Várud-utca 2087. sz. Gáll-ház (emelet).
Kiadóhivatal: Nagy-Várud-utca 2087. sz. Gáll-ház (földszint).
Hirdetések a legmértékeltőbb arányítás mellett vétetnek fel.
Egyes szám 4 kr.

Csődök a mult évben.

Debreczen, február 12.

(G. G.) A mult év folyamán nem kevesebb, mint 23 csőd nyitás iránti kérvény érkezett be a debreczeni kir. törvényszékhez; ezekből 5 csőd elrendelése nélkül nyert elintéztést, míg 18 esetben a csőd megnyitott; ezek közül 5 közönséges, 13 pedig kereskedelmi csődökre esik; a leltározott aktívák összege 285 ezer forintra, a bejelentett követelések 354 ezer forintra rugtak; ha hozzá vesszük, hogy a csőd eljárás költségei és a hitelezők előtt járó tételek tekintélyes összegeket emészthetnek fel az aktívákból, a melyek különben sem vehetők számszerű összegükben, a hitelezőknek jutó kielégítési quóta bizony édes kevésre zsugorodik össze.

A közönséges csődök kevesebb jelentőséggel bírnak a társadalom szempontjából; a saját könnyelműsége, vagy szerencsétlen spekuláció folytán tönkrement egyén felett összezsugoró hullámok elsimulnak; az esetleg családostól tönkrement ember magával hurcolja egész életén át a bukás emlékét, tengődni fog; vagy ha csődje egy ugynevezett sikerült csőd volt, az eredmény újabb szédelgésre fogja csábítani: professionatus csaló lesz.

A kereskedelmi csődök sokkal nagyobb körre terjednek ki rombolólag; s azt hiszem, nem tévedek, mikor a csődök legnagyobb részének végső magyarázatát a szertelen önállósítási, alapítási hajlamban

vélem feltalálhatni; ennek bő tápot ad az elég kedvező alacsony kamatláb és a fellette könnyelmű hitelnyújtás.

Aránylag igen csekély tőkével üzleteket látunk megnyitni; a kezdő, hogy vásárlókra egyáltalán szert tehessen, nagy összegeket kihitelez, ő maga ugyszólván kizárólag hitelre épít s abból dolgozik; természetes, hogy egy ilyen kezdetre már jó eleve ki lehet mondani a bukás prognostikonját, különösen ha mindehez még könnyelmű életmód s a foglalkozással és társadalmi állással egyáltalán nem vele járó passiók csatlakoznak; az ilyen kezdet csakhamar váltólovaglásra vezet; nem hiányzanak olyan esetek sem, mikor a kétségbeesett ember az előtte teljesen idegen s erejét felülmúló tőzsdei műveletekkel tesz kísérletet; mindezek közös vége azután a csőd.

A legsajnálatosabb a dologban, hogy a tömeges csődök a szolid kereskedőre is kihatással vannak; a végkiárulások s az ezeknek léte adó parti áru üzletek nagyon rongálják a szolid kereskedő üzletét is. A nagy közönség nem tulságosan rigorosus beszerzési forrásai szoliditásának mérlegelésében, sőt az ügyesen alkalmazott reklám még a tapasztaltat csalódásba ejtheti; a vidéken még korántsem dühöng annyira a partiáru, de a fővárosok mindenütt fényes üzleteket mutatnak fel ilyenekben; csak természetes, hogy a szolid kereskedőnek árai ilyenekkel a versenyt ki nem állják s ő is kénytelen árait redukálni.

A nagyszámu csődök e mellett könnyen egy-egy piacz diskreditálására vezetnek; bizalmatlanságot keltenek a megbízhatók iránt, hogy pedig a kereskedelmi életben a bizalom megrendülése hova vezet, azt kereskedőink fogják legjobban tudni.

A csődök elől prophylaktikumok alig vannak, hogy a hitelnyújtás megszigorítása, a hitel felhasználás ellenőrzése, a mennyiben a hitelező erre információk beszerzésével befolyhat, nagyon hathatós eszközök arra, hogy a könnyelműségek megelőztesenek, az bizonyos; azonban a rossz szándék, a megkárosító törekvés ellen alig lehetne igazi óvszert ajánlani, ez ellen csak az egyénnek kereskedelmi moralitásában lehet a védelmet keresni.

Megtámadott választások. A képviselőház II. bíráló bizottsága tegnap délután 4 órakor vette folytatólagosan tárgyalás alá a Sima Ferencz szentesi mandátuma ellen beadott petíciót, amelyet Tasnády Antal képviselt a bizottság előtt, míg a választás védelmére Láng József budapesti ügyvéd jelentkezett. Apáthy Péter elnök megnyitván az ülést, Tasnády dr. becsatolja a szentesi polgármesteri hivatal bizonylatát, a mely szerint Sima Ferencz törölték a szentesi 1896. évre érvényes választók névjegyzékéből. Láng József ügyvéd igazolja azt, a mit a házszabályok kívánnak, hogy t. i. Sima Ferencz be van véve a választók névjegyzékébe és pedig Szentesen. A kérvényezők által beadott bizonylatból nem látja igazoltnak, hogy Simát a lajstromból is törölték, mert azt csak úgy tudná, ha a választók hiteles névjegyzéke a bizottság előtt feküdnék.

— Nagyt sóhajtott az apa nagyot dobant a büszke gyermek szive, s mindketten hallgattak.

— Nos? talán nem tetszik? Katonát akart belőle csinálni? Azt neveltesse katonaintézetben! Vagy valami világi koldust? Diplomás proletárt? Postamestert? Ehhez én az én zsebemből nem adok ki egy garast sem. Mert ne higye, hogy a mi zsebünk feneketlen zsák! A mi bögréink sem azok a bizonyos, örökké telt zsiros fazekak!

Ha a fiu lelkes lesz, itt marad; Okos fiunak látszik!

A szegénységi bizonyítvány szerint még több testvére osztozik veie a földi nyomorúságban. Még püspök is lehet!

— Itt maradok, édes apám! — felelte a kis Lajos, kinek eszébe jutott a püspöki jó mód, eszébe jutott az édesanyja gondja, nyomora. És kezet csókolva az igazgatónak, így szólt apjához:

Menj haza apám! Mondjad meg anyámnak, hogy püspök leszek!

Sirva ölelte meg az apa gyermekét és odafordult a pukkanásig hahotázó igazgatóhoz, hogy megköszönje jóságát.

De ez burnót-szelenczéjébe dugván orrát, így marasztotta ebédén a postamestert.

— Illó, hogy leendő püspökünk apját is megívitáljam!

Az igazgató a többi tanárokkal elég jó ebédet evett.

A postamester boldogan vált meg fiától azon tudatban, hogy gyermekét jól, sőt uriasan ellátva hagyhatta. S a kis püspökjelölt

A DEBRECZENI HIRLAP TÁRCZÁJA.

JÉLI ALKONY.

Mozdulatlan téli tájkép...
Mindenütt csak felleg, árnyék,
Rideg ormok, lombtalan fák,
Sehol egy kis nevető ág.

Az ijesztő, gyászos csendben
Szár az ág-bog meg-megreccsen,
Goromba szél tör, veri,
Szegény gyermek szedegeti.

Oh magam is csak úgy teszek,
Mint a rózsát szedő gyerek:
Összeomlott kikeletből
Hervadt ágakat szedek föl:

Téli estén jó, ha égnek
Kikeleti szép emlékek!
Gyűjtögettem, szedegettem —
S lángjaiknál melegedem.

Endródi Sándor.

Gratis.

Irta: Beksics Gusztávné.

Beiratták Földiök fiukat a közeli városkában az első évi gimnáziumba. Annyi módjuk volt, hogy a sok gyermek daczára, kis postamesteri fizetésükből vehettek a kis La-

josnak eszimat és egy öltözet ruhát. Fehérneműt édes anyja varrta, rendezte.

De azután a keresztelőlevelén és szegénységi bizonyítványán kívül, melyet négy forinton beszereszték, már nem volt egyebe.

A gimnázium a reformátusoké volt. Mikor a kis Lajost az igazgatóhoz bevitték s az ő elemi bizonyítványait átnezte a szegénységeivel együtt, így kiáltott fel:

— Per amorem Dei! még egy koldus! Már csakugyan nincs hely! Ingyenes nincs!

De a kis fülíg veresedő Lajos oly esdeklően nézett okos szemével, hogy a főigazgató félreformitva tőle tekintetét, így morgogott:

— Persze tanulni szeretnél. A statu a mi vállainkra dob! No, levesed lesz kis kölyök!

— De lakásom sincs! — motyogta a kis fiu.

— Na, hát hová dugjalak? A kollegiumha? Hó? Az nem lehet! Lakásra én nem vehetek ide!

A postamester elhalványult. Az ő kis fia az utczán nem lakhatik. S a községi tanító azt ígérte, hogy a kis Lajost a református hitközség kollegiumába bejuttatják a kitűnő bizonyítványa folytán.

Nyilván látta a főigazgató az apa keservét, tékát így szélt:

— Postamester uram, a fiu itt maradhat! Feltételesen! Ha jól tanul, ha példakép gyanánt viseli magát! De egyet kikötök! Nekem a fiu tetszik, itt fog egész érettségiig maradni és theologus lesz!

A viszonzások elhangzása után a bizottság egyhangulag elhatározta, hogy Sima választása ellen a vizsgálatot elrendeli. Vizsgálóbiztosul Kozma László előadót küldték ki.

A V. bíráló bizottság ugyancsak tegnap délután 5 órakor vette tárgyalás alá a Pongrácz Anselm báró ugodi választása ellen beadott kérvényt, a melyet Hortoványi József dr. képviselt a bizottság előtt, míg a választást Preyer Hugó dr. védte. Münnich Aurél elnök megnyitván az ülést, a kérvény felolvasása s a védelem meghallgatása után a bizottság Pongrácz Anselm báró választó jogosultságának kiderítését rendeli el s a Meszlényi Pál választása elleni petíció folytatódó tárgyalására tér rá. Robicsék József dr. es Berceley Antal elmondván viszonzásválaszokat, a bizottság határozathozatal céljából visszavonult.

Külföldi hírek.

A (krétai helyzet.) A Keleten lejátszó események közül ma határozottan ki-domborodik az a véres dráma, melynek már napok óta a száz város szigete képezi színhelyét. És kidomborodik egy másik jelenség is: Görögországnak célirányos, öntudatos előtérbe lépése. Akár igaz az, hogy krétának a görög királysággal való unióját proklamáltak, akár nem, tény az, hogy a krétaiak feltétlenül biznak Görögországban, Görögország pedig ezt a bizalmat megérdemelni igyekszik. E jelenség láttára azonban akaratlanul is felmerül a kérdés, ki biztatja és bátorítja Görögországot. Mert hiszen tegnap Rómából kürtölték világra, hogy Európa nem fogja tűrni, hogy Görögország fajt a compli val álljon elő. És a hellének tüze még erre sem lohadt le. Ismét kitünik, hogy a görög tűz, ha vízre kerül, még erősebben lobog. És ime, a görög hadihajók a kanaei öböl bejáratánál horgonyoznak, ott cirkálnak és kétségkívül kell valakinek mögöttük lennie, a ki a bátorságot tovább szítja. Az események gyors haladásában bajos megmondani, napok mulnak e még vagy már csak rövid órák, a mikor a hadihajók valamelyikén eldőrdült az első ágyú. Abban a pillanatban aztán kifog tűnni az is, hogy Görögország saját veszélyére, avagy mások számlájára dolgozik-e. Egyébként György herceg, a ki tegnap éjjel hat torpedó-hajóval Krétába indult, miután a király parancsait átvette, a tengerészeti miniszteriumba ment. Odáment a krétaiak lelkes tüntetésben részesítették. György herceg elutazásának híre néhány óra óta elterjedt és rendkívül fel-

nyugodtan foglalta el fiókját, vaságyát, hogy a többi fiukkal megossza tanulmányaikat és kevés szórakozásaikat.

Év végén Lajos mint első ominens sietett haza szüleihez vakációra.

Boldogan ölelték át szülei. Boldogan a testvérek. A „kis püspök“ volt neve az egész családban és az egész községben. S ő e címre csak büszke lett.

Eljött az érettségi vizsgája is és az egész tanári kar sirva ölelte keblére a jeles ifjút, ki ódáival és szellemi munkáival nem egy díjat nyert meg.

A postamester szíve remegett a boldogságtól, mert a gimnázium főigazgatója kilátásba helyezte, hogy a jeles növendéket Svájcba küldik theológiára.

Mint gyermek hagyta ő el a szülői házat s most mint szép, daliás ifju jött haza, utolsó szünidőre.

Ismerősök serege özönlötte el e hetekben a szegény postamesterék házát. Mindenki boldog volt, ha e kedves ártatlan, szép ifjút láthatta, ha beszélhetett vele! S Földi Lajos tulboldog volt e szeretet által.

Már látta magát mint püspököt, ki agg szüleit istápolja. Már látta magát, mint nagy szónokot.

Kitűnő orgánuma volt. Rhetorikát ugyszólván születve már tudott. Érezhangjában az egész tanári kar gyönyörködött.

Szünidejének második felében egy szintársulat jött a községbe. A község vendéglőjét alakították át színpaddá s az elég jó társulat itt játszott.

Földi Lajos, kit testvérei és ismerősei

tűnést kelt. A herceg a királyi családtól megható bucsut vett. Nem titkolják el, hogy a hajóhad parancsot kapott, hogy török csapatoknak Krétán való kikötését minden módon megakadályozza. — M e g e z á f o l t h i r. A londoni külügyi hivatal megczáfolja azt a hirt, mintha Deym gróf helyébe a p p o n y i Albert grófot nevezné ki londoni nagykövetté.

Országgyűlés.

Budapest, febr. 11.

Perczel Dezső belügyminiszter bemutatta a bukovinai határ megállapításra vonatkozó javaslatot s aztán következett ismét a közlekedési költségvetés.

A tengerészeti szakoktatás tételénél Lukács Gyula szólott, az államvasutaknál Madrász Imre a vasuti jegyek hátán levő hirdetések miatt, Farbak István a selmeczi vasut restaurálása, Kossuth Ferencz a déli vasut díjtételének leszállítása, Berzeviczy Albert pedig a törvényhatósági tanügyi kar utazási kedvezménye érdekében kérték a miniszter jóakaratu eljárását. Marjay Péter a kereskedelmi vigécek miatt, Kossuth Ferencz a diósgyóri vasuth, Pichler győző és Visontai Soma a zálogházak, Farbak István a szabadalmi díjak, Lukács Gyula a tengeri hajózás tételénél szólott, az utóbbihoz B a t t h y á n y Tivadar gróf is.

Daniel Ernő báró minden egyes beszédre kimerítő részletességgel felelt s megnyugtató felvilágosításait a Ház egyhangu helyesléssel vette tudomásul. E felvilágosítások folytán L u k á c s Gyula az utolsó tételhez benyújtott határozati javaslatát visszavonta.

Itt a vitát megszakították az interpellációk következtek.

P e r c z e l Dezső belügyminiszter felelt Sima interpellációra, a melyet Vadnay Andor főispán ügyében terjesztett a ház elé. A vizsgálat eredménye ez; Pandovits, a kinek érdekében Sima interpellált, pénztárnoka volt a városi gimnáziumnak és a községi iskolának. A pénztárt rovincsolni akarták és a rovincsolás alól vontá meg magát Pandovits Sima lakáába. A pénztári vizsgálaton, a mit később nagynehezen megejtettek, kijelentették hogy a pénzből jelentékeny rész hiányzott. A bíróság később elrendelte Pandovits ellen a vizsgálati fogságok s az előző eljárás ez által igazolódott. Sima felháborodása jogtalan, főleg miután nincs törvény, mely a képviselők házat sikkasztó az ilumává avatná.

bálványoztak, nem tagadhatta meg kérelmüket s ő is a nézőtérre foglalt helyet. Innét hallgatta a soha nem hallott, soha át nem érzett, földi szerelem lángoló szavait.

A szigorú kollegiumba csak a szent történetek, a vallási ihlet lelkesítették.

Itt hallotta legalább a hazájukért tűzbe vízbe rohanó őseinek vitéz és szerelmi tetteit.

A komor kollegium falai közt Hunyady János, Mátyás király alakja egy-egy méltóságos hős alakot öltött, — itt a színpadon rokonszenves és egyuttal szerelmi hősként ismerte meg őket.

S a primadonna! A szép hősnő, ki ma királynő, holnap apácza, holnapután feleség volt.

Gyönyörű szemei tüzpillantásokat löveltek a nézőtérre sápadó ifju theologusra.

Lajos lázban égett! Baraczkaszínű ártatlan arca sápadozott. Éjjel csupa zürzavaros képekkel telt álmai valának, nappal alakot öltöttek az álmok s a szép primadonna alakja hívogatóan csábítá magához az ifjút.

Mint református lelkész színésznőt nem vehetett el feleségül. Tehát neki kellett helyzetén változtatnia.

Már megjött a svájci theológiára felvételi írása; már szülei csomagolni kezdték számára, örömkönyvekkel bucsuztatták, nagy jövőjén elmerengtek, — midőn a szintársulat elbucsuzott a községtől és vele Lajos is.

— Nem leszek pap! nem leszek püspök! Ne haragudjatok! Eltévesztettem pályámat! Színész leszek! E sorokat hagyta hátra asztalán s elszökött a szép primadonna után.

A másik Sima-féle interpelláció abból támadt, hogy Sima tarhonya-gyára három év óta egyetlen krajczárnyi adót sem fizetett. Tehát természetesen foglalni kellett Sima tarhonya gyárában. Azt megtette a városi többség befolyása alatt álló adókezelés, hogy míg 43 krajczárért és hasonló összegekért, szegény embereket háromszor árvereztettek, a d d i g Sima urnak 1000 frtot százakkal fölülhaladott adójáért semmi bántódása nem volt. És e botrányos állapot dacára mégis Sima az, a ki itt panaszt mer emelni.

Az általános megbotráncózásnak, a melyet Sima ur eljárása keltett, hü kifejezése volt az, hogy a választ még az ellenzék s még Sima legjobb barátai is helyeslették és tudomásul vették.

A „Voce del Popolo“ fumei napilap 1897. február 9 iki számában olasz szöveggel jelent meg e cikk, melynek fordítását — tekintettel arra, hogy Fiume közjogi helyzetének megvilágítására és e tekintetben a magyar közönség tájékoztatására szolgál s miat ilyen kiválóan alkalmas arra, hogy a magyar közvéleményben szélteben és hosszában elterjedt téves nézetet eloszlassa — a következőkben közöljük.

Fiume autonomiájáról.

Mária Terézia királynő 1776. október 2 án kelt rendeletével Fiumét és kerületét kiszakította az osztrák örökös tartományokból és Szent István koronájának tartományai közé sorolta.

E rendelet következtében egy magyar horvát aulikus bizottság neveztetett ki, mely azt a megbízatást nyerte, hogy vegye át Fiumét és kerületet s annak szervezéséről gondoskodjék.

A bizottság felszólította Fiume patriczius tanácsát, hogy adja elő e tárgyban kívánalmait.

A patriczius tanács 1774. augusztus 1-én mutatta be a fentemlített bizottságnak az ő emlékiratát, melyben a kívánalmak foglaltatnak.

Ez emlékirat harmincz pontból áll, melyeknek csak is a közjogi helyzetre vonatkozó pontjait sorolom fel.

Haját tépve, kétségbeesve rohant a reményvesztett postamester be a szomszéd városba, egyenesen a főigazgatóhoz.

Sirva beszélte el baját, szerencsétlen fia szökését, jöltezőjének.

Az ősz pap elhalványult.

Főlemelte a roskadozó apát és így szólt:

— Canis mater!

— No, ne izéljen, maga nem vesztett semmit. Nevelje fiait postamesternek. Ne emelje magasra őket! Maga nem vesztett annyit, mint én, ki „gratis! grstis!“ tanítottam, neveltem, püspökké akartam fölképezni! S lett belőle egy földön futó, talán „rosz“ színész.

S ez órától fogva a vén igazgató szíve megkeményedett. Hiába sirnak előtte vagyontalan, de jó bizonyítványu gyermekek szülei. Mindég így felelt:

— E hely megtelt, több ingyenes hely nincs! Én gratis nem nevelek — színészeket. Földi Lajos pedig valamely vidéki városban szavalja tüzzel a színpadon esténként a primadonnának: „Szeretlek.“ De nappal? Nappal a primadonna nem „őt“ fogadja.

Nappal eszébe jut a megtévedt és soha pályához vissza nem térhető tñjunak az a cím, melylyel tanárai, melylyel szülei, testvérei illették:

— A kis püspök!

Valahol egyszer csak meghal és eltemetik, a mint nevelték, „gratis.“

A patricius tanács a fentjelzett emlékirat első pontjában — a következőket írja:

A mint ez nagyon hűséges város százada óta nem volt sem alávetve, sem hozzákapcsolva semmiféle tartományhoz, éppen úgy a jövőben is ugyanazon okból e város az ő területével együtt olyannak tekintessék és bírasék, mint a szent koronához kapcsolt egyéb tartomány rész.

A második pontban a patricius tanács követeli ő felsége I. Ferdinand császár és utódai által szentesített törvények, statútumok és legkegyelmesebben engedélyezett kiváltságok új kegyelmes királyi okirattal erősíttessenek meg.

A harmadik pontban a patricius tanács követeli: Hogy végül a leghűségesebb czim-mel kitüntetett város maga az ő hábar kis területével úgy most, mint a jövőben is különálló területnek tekintessék.

Az aulikus királyi magyar-horvát bizottság, melynek az emlékirat bemutatott, 1778 augusztus 18-ik és következő napjai elfogadja patricius tanács emlékiratában foglalt követelmények legnagyobb részét és a közjogi helyzetre vonatkozólag az 5. pontban következőleg nyilatkozik:

Tény, hogy Fiume és Fiumének területe soha sem volt sem Isztriába, sem sem Krainába bekebelezve, hanem a kormány rendszerben mindenkor különálló dinasztianak tekintetett ugyanarra, hogy a fejedelmeknek, a kik a kormányzást átvették, külön tettele a hűségi esküt és a boldog emlékeztető VI. Károly császár által 1725. novemberében (tehát sem Budapest, sem Zágráb után, hanem egyenesen a koronától) hivatott meg a pragmatika sankezió külön aláírására.

E jegyzőkönyvből kifolyólag Mária Terézia császárné és király 1779. április 23-án kelt leiratának első pontjában utasítja a horvát helytartó tanácsot, hogy Fiume városa területével együtt ezután is a szent koronához kapcsolt különálló testnek fog tekintetni, a miről fent mondott Fiume városát hűségtek a mi legfelsőbb nevünkben értesíteni és biztosítani fogják.

Egyidejűleg kiadatott az 1779. április 23-iki oklevél, mely Fiumét és területét separatum sacrae regni coronae adnexum corpus-nak nyilvánította.

I. Ferenc császár és király 1807. december 12-én kelt királyi leiratában a magyar országgyűlés karainak és rendjeinek analog feliratára kinyilvánítja.

Minde legalázatosabb kérelemre hajlandók vagyunk megengedni, hogy Fiume kormányzójának a főrendek táblájánál, képviselőinek pedig a karok és rendek táblájánál a megillető szék megadassék.

E királyi leirat következtében a magyar országgyűlés 1808: VI. t. cz.-ben határozza.

Fiume kormányzójának a főrendek táblájánál, Fiume képviselőinek pedig a karok és rendek táblájánál a megillető szék és szavazat kijelöltetik.

1848-tól az utolsó kormányzó — Erdődy — után, bár Fiume horvát közigazgatás alá került és az absolutizmus idejében Jelassics bán, azután Coronioi és Sokgevic viselték Fiume kormányzójának a czimét, sőt mint ilyenek külön fizetést is huztak. Ez pedig azt bizonyítja, hogy a horvátok is elismerték akkor Fiumét külön területnek.

A magyar állam nagy czimerébe mindenkor külön volt beiktatva Fiume város czi-

mere, a mi még nyomatékosabban tüntette fel az ő helyzetét mint corpus separatum.

A czimer ezen összeállítását a legújabb időben a jelen miniszterium megerősítette és pedig az 1868-iki XXX. t. cz. 66. § a 1 pontjának értelmében.

Ezt a törvényezikket Magyarország alkotta és hogy mindenkor tiszteletben kell azt részesíteni, bizonyítja a magyar királyi kormányának a Fiumében még mindig érvényben levő statutumaira vonatkozó 1872-iki rendelete.

Mindebből világos, hogy a fent mondott törvények alapján Fiume tényleg külön terület és a mi a közigazgatását illeti a városi képviselő testület van hivatva arra, hogy ez első szót kimondja és ha az absolutizmus idejében ezt a jogot Fiume város patricius tanácsának engedték át, annál inkább kell ezt ma tennünk — ha ugyan törvényes téren szándékozunk maradni, — amikor alkotmányos körülmények között élünk.

Hogy másképp cselekednünk törvénytelen volna, bizonyítja azon tény, hogy a szabad-elmű pártnak egy befolyásos tagja is a Tisza miniszterium idejében Fiuméra vonatkozólag a következőleg nyilatkozott:

„Ez az istenadta provizórium — magától érthető mit értünk ezalatt hogy istenadta — mindenesetre nem a legkívánatosabb egy városra nézve, a mely az ő autonóm kérdéseiben végleges intézkedést kívánna, de — bár mit mondjanak is némelyek az eredmény lehetőségét illetőleg, ne csábítsák el önök magukat — a provizóriumot nem oldja föl sem Magyarország egyedül, sem Horvátország egyedül, sem Magyarország Fiumével egyetemben, még, az alkotmányos király maga sem egyedül, mert a provizórium egy előző miniszterium alatt teremtett törvénynek olyan része, mely nem módosítható, vagy változtatható meg másképp, mint csakis mind a három tényező együttes beleegyezésével és a korona legfelsőbb szentesítésével.

Röviden mondva ez háromoldalú törvény, a melynek visszavonására mindaddig, amíg alkotmányos királyságban élünk, egy másik háromoldalú törvényre van szükség. Nem is gyanítom, mit tehetne e tekintetben egy törvénytelen kormány, de abban bizonyos vagyok, hogy ténykedése nem felelne meg Fiume érdekeinek és kívánalmainak.

És ne felejtjük el, hogy ha Fiume érdekében egy törvény megsértetnék, sohase lennének biztosak, hogy ugyanazon vagy bármely más törvény nem sértetnék-e meg Fiume érdekei ellen és így a szerencsésnek tekinthető körülmény egy sajnos ténynek precedensét alkothatná.

Ennélfogva mind addig, amíg az 1896: XXX. t. cz. 66 § a alapján a regnikoláris bizottságok egyezsége nem fogunk jutni, Magyarországnak nem lesz joga megszüntetni azon kiváltságokat, melyeket Fiume városa századok óta élvez s a melyeket maga Magyarország is a fent mondott törvények alapján megerősített.

Indeficienter.

Egyről-másról.

A fészekből.

Csak ebben a perczben érkeztem haza. A lázas, izgatott munkától meg benuitak idegeim, a friss, nedves festék szaga belevette magát a kabátomba s a zakatoló gép lármája még itt zug fülemben.

Csak hogy végre itthon lehetek köztetek én édes mindenségeim.

Ódakünn kegyetlen idő van. Éles, metsző szél csörteti a fák lomtalan galyait, a gázlám-

pák üveg burkolatát s úgy hordja a finom, apró hópelyheket, mintha a hatalmát akarná fitogtatni. Milyen csunya dolog az erősnek a gyengén tölteni ki a boszuját, ugy-e én édes feleségem.

Te csak mosolyogsz az én dörmögésem s mikor lesegíted a kabátomat, még mintha kacagna is a szemed, mikor apró, forró ujjacskaid oda érnek hóval beszitált felöltőmhöz.

Te persze úgy mutatod, mintha gyönyörűséged találnád azokban az apró villogó hó csillagocskáknak.

En nem is csodálkozom rajta, hiszen a jóllakott ember nem tudja elképzelni az éhséget. Mit tudsz te arról az itéletidőről, mely odakinn dühöng, itt a mi kis puha fészünkben, hol vigan pattog a kályhában a tűz a barátságos meleget terjeszt a szobában. A lámpa is olyan lágyan veti fényét szerte. Az asztalon, a félsarokra terített terített hófehér abroszon ott már az esteli, a theafőző alatt lángra gyújtva a borszesz.

A gyermekágy habos, pihés függőnyeim mellől hallom a mi bébénk rendes lélekzet vételét. A zajra megmozdul s a félalomban egy szót egy édes szót susognak ajkai.

En hallottam, hogy azt mondja p a p a. De te csunya asszony azt is elakarod tőlem vitatni. Azt állítod, hogy m a m á t mondott; hanem én átlátok csaláságon, nagyon hideget hoztam magammal, kezem, arczom fagyos. Most nem szabad a bétét megcsókolni, mert a hideg érintésből felriad álmából.

Inkább azt kívánod, hogy csókoljalak meg téged, majd te átadod a kis leányomnak J o l á n n a k.

És kérsz hogy ne közelitsek hozzá, hogy ne zavarjam csókjaimmal.

Jól van jól, hát nem fcscegek már. Nem kinezon a békét o l y a n szivarszagé csókokkal.

Hanem te ülj ide mellém én édes feleségem, hajtsd ide vállamra okos kis fejecskéd, majd elmesélem neked, hol merre jártam, hány szép aszonynak mondtam bókot, a mit maga sem hitt el, hány kis lányra mosojogtam szerelmesen.

Mert én már sok helyen megfordulok s mindenütt kacérkodom a hölgyekkel. Ugy bizony, nagyon csalfa ember vagyok én, hanem te még csak féltékeny sem vagy, mert tudod, hogy az én, számomra nem létezik azért senki más csak te, te édes.

Ugy én édes aranyom mikor végig simított selymes ujjacskáddal halovány homlokomat akkor nem hiszek én a télben s úgy tetszik, hogy csak álmodtam én azt az egész viharos, éjszakát. Hiszen nem is hópelyheket szórt, a szél szerte a világba, hanem fehér labtarózsza szirmát kapta szárnyra enyhe fuvalom.

Mire a te okos, ragyogó szemedbe nézek, akkor nem tudok és másról, csak örök tavaszról, az örök tavaszban virág fakadásról, virágfakadásban édes szerelmükről, örök boldogságról.

Szatyi.

Vidék.

== **Kegyelet és hazafiasság.** Márczius 24-kén indul a nagyvárad kereskedelmi akadémia vezérlete alatt a magyar előkelő társadalom számos kiváló tagja, keleti útjára s utba ejti Jeruzsálemet is. A nagyvárad kereskedelmi akadémia igazgatója P r o p p e r N. János a magyar expedíció nevében egy diszes emléktáblát viszen magával, melybe a „Miatyánk“ szövege aranybetűkkel vésvé van. S e táblát Jeruzsálemben a Latour d'Auvergne által emelt „Pater noster“ templom udvarának oszlopcsarnokos folyosóján fogják elhelyezni. Ez oszlopcsarnokában tanította ugyanis egykor a Megváltó tanítványait a Miatyánkra mely azóta népek millióinak vált imájává. Ezen ima szövege 33 Fayence-táblába vésvé 33 nemzet nyelvén olvasható. A nagyvárad kereskedelmi iskola igazgatója a márványlapot az oszlopcsarnokban elhelyezteteti, hogy mindazok, kiket vágyuk, vagy sorsuk e templomka vezérel, anyanyelvükön fohászkothassanak, s távol keleten is jnsson eszükbe az édes magyar haza.

== Szerencsétlenül járt munkás. A nagyváradai tüzelaktanya építésénél tegnap nagy szerencsétlenség történt. Egy munkás az állványról a mélységbe zuhant s rémületlenül siettek a többiek segítségére. Eszméletlenül terült el a földön s hiába élesztgették, nem sikerült eszméltre hozni. Beszállították a köz-kórházba, hol az orvosok belső vérzést és agyrázkódást konstataáltak. Sarkadi József a vizsgálat érdekében kiakarta halgatni a szerencsétlen embert, de még az orvosok sem tudták eszméltre hozni s így még a nevét sem sikerült megtudni ez ideig. A sérülései oly súlyosak, hogy életben maradásához semi reményt sem fűznek.

== A hófúvás halottja. Nyiregyházi tudósítónk telegrafálja, hogy Nyiregyháza és vidékén három nap óta borzasztó hófúvás van. Minden közlekedés fönnakadt s valóság-gal el vannak szigetelve egymástól a községek. A könnyű fehér hótömeg ölte meg Paulusz Pált, egy vidéki földművest, aki nem hitt abban, hogy át ne hatna rajta s ki merészkedett szánon a falujából. Vakmerőségét az életével fizette meg, mert reggelre megfagyva találták a hóban.

Mulatságok.

Farsangi naptár.

Az ez évi farsangon eddig a következő bálok megtartásának idejét közölhetjük olvasóinkkal:

Február 12. Hirlapírók hangversenye a színházban.

Február 13. Czipészek bálja a „Margit” fürdő disztermében.

Február 20. Jogász- és tisztviselő körjelmeztéyle a „Bika” nagytermében.

Február 21. A honvédőrmesterek bálja a „Margit” fürdő disztermében.

Február 23. A függetlenségi párt bálja a „Koroná”-ban.

Hajduvármegye közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, febr. 12.

Csekély érdeklődés mutatkozott a mai Hajduvármegyei közgyűlés iránt. A közgyűlés tagjai rendkívül kevés számban jelentek meg s a nagyjára folyó ügyekből álló tárgyak iránt sem mutatkozott valami nagyobb érdeklődés.

A referensek egymásután olvasták fel a különböző tárgyakat s az állandó választmány határozati javaslatai minden egyes alkalommal egyhangú elfogadásra talált.

Egyedül a hajdu hadházi tisztújítás ellen beadott fellebbezés idézett elő némi kis vihart, azonban ez sem járt valami komolyabb következményekkel.

A közgyűlés lefolyásáról különben tudósítónk az alábbiakban számol be:

Kevéssel kilencz óra után nyitotta meg gróf Dégenfeld József főispán a közgyűlést s bejelentette, hogy a közgyűlés tárgysorozatába, a mely jobbra csak a rendes folyóügyekből áll, még két tárgy van ujabban felvéve.

R á s ó Gyula kir. tanácsos, alispán bejelenti, hogy Szöllőssy János vármegyei tisztifőgyész súlyos beteg s a közgyűléstől egy havi szabadsági időt kér, mit egyhangulag megadtak.

Betegsége alatt Dr. Popper Mór tiszteletbeli főgyész helyettesíti.

Ezután Orsz Sándor első aljegyző olvasta fel az alispáni időszakos jelentést a mit a közgyűlés tudomásul vett, valamint elrendelte az országos törvénytar szerkesztősége által megküldött törvényzettek kihirdetését.

A belügyminiszter Dr. Nagy Lajosnak Hajdu-Nánás város főorvosává történt megválasztását harmadfokban jóváhagyta.

R á s ó Gyula kir. tanácsos alispán bejelenti, hogy a belügyminiszter a vármegyei tisztviselői nyugdíj 5. §-al módosítása azon pótszabály rendeletet, a mely szerint a nyugdíjalapra a nyugdíj jogosultaktól az eddigi 5% helyett 4% vonassék le, jóváhagyta s annak életbeléptetését elrendelte.

A jelentést a közgyűlés tudomásul vette.

A Czeka Gábor halálával megüresedett törvényhatósági bizottsági tagságon a közgyűlés R ó t h Lajos hajdu-szoboszlói lakos póttagot hívta jbe.

Nyitra vármegyének a közegészségügyi közszolgálat és a közigazgatás államosítása érdekében pártolás végett megküldött közgyűlési határozatait, továbbá Zemplén vármegyének egy magyar görög katolikus püspökség felállítására iránt pártolás végett megküldött az országgyűlés képviselő házához intézett feliratát a közgyűlés egyhangulag tudomásul vette.

Hosszabb vitát provokált T ó t h József és társai hajdu-doroghi lakosoknak képviselő testület által január 12 én tartott közgyűlésében hozott összes határozatok ellen beadott fellebbezése.

T ó t h Pál érvelt a fellebbezés mellett, míg Nagy Miklós és R á s ó Gyula kir. tanácsos, alispán az állandó választmány határozatának elfogadását ajánlották.

A közgyűlés felállással történt szavazás utján elfogadta az állandó választmány határozatát, a melyet T ó t h Pál megfellebbezett.

Több kisebb fontosságú városi szabályrendeletre vonatkozólag egy hangulag hozatot határozatot, a melynek értelmében az állandó választmány határozatát elfogadta.

Nádudvar község, tűzrendészeti szabályrendeletét tárgyalta ezután a közgyűlés, a melynek elfogadása érdekében Veress Géza lelkész szólalt fel.

A közgyűlés R á s ó Gyula kir. tanácsos, alispán felszólalása után a szabályrendeletet dr. Czeglédy Mihály indítványára elvileg elfogadta s annak részletes tárgyalása jövő közgyűlésre halasztja, a mikorra azt R á s ó Gyula kir. tanácsos, alispán kiegészíti.

A törvényhatósági bizottsági közgyűlés ezután idős F a z e k a s Gábor és neje K ö v é r Katalinnak a Hajdu-Böszörményben saját költségükön felépített szegény menház létesítéséért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

Nádudvar község utcáinak a község által felveendő kölcsönből kövel való burkolását a közgyűlés megengedte.

A Mike-Péresen december hó 7-én megtartott tisztújítás ellen V i d a Péter és társai ellen beadott fellebbezést a közgyűlés elutasította.

A Hajdu-Hadház községben december hó 10 én megejtett tisztújítás ellen 765 polgár által beadott fellebbezési ügy került ezután tárgyalás alá.

Weszpremy Zoltán szólalt fel elsőnek ez ügyben, beszéde fonalan a beadott fellebbezés mellett érvelt hosszabban, kérve a választást megsemmisítését, mert a jelölések nem történtek szabályszerűleg és a választási jegyzőkönyv sem készült a törvényes formaszereiségek figyelembe vételével.

Indítványozza, hogy a választásra vonatkozó összes iratok vizsgálat tartása céljából adassék ki R á s ó Gyula kir. tanácsos, alispánnak.

R á s ó Gyula kir. tanácsos, alispán nem tartja szükségesnek az indítvány elfogadását, mert az más eredményre úgy sem vezethetne.

Szinay Gyula kéri a választási jegyzőkönyv felolvasását.

O z s v á t h Ferencz pártolja a Szinay Gyula indítványát.

Elnöklő főispán elrendeli a jegyzőkönyv felolvasását.

A felolvasás után a közgyűlés a hajdu-hadházi tisztújítást 45 szóval 14 ellenében megerősítette.

Néhány kisebb fontosságú ügy elintézése után M á t y u s Miklósnak a választott törvényhatósági bizottsági tagságáról való lemondását a közgyűlés elfogadta.

Végül Budaházy Ödön főszámvérvő néhány jelentését hallgatta meg s fogadta el a közgyűlés.

A közgyűlés déli tizenkét órakor véget ért.

NAPI HIREK.

Debreczen, febr. 12.

Időjárás.

A központi meteorológiai intézetnek Debreczenbe küldött távirati jelentése szerint a következő időjárás várható:

— Február 12 —

— Borus. — Hőemelkedés. — Jelentékeny csapadék nélkül. —

— Szávay Gyula prológja. Szávay Gyulát, az ismert poétát, szerkesztőt, a kinek a mai hangverseny este irt prológja egyik fénypontját fogja képezni a mai színházi műsornak, ma fogadta a vidéki hirlapírók szövetségének helyi bizottsága a vasutnál. A délutáni vonattal érkezett meg a jeles poeta, aki egyben alelnöke a vidéki hirlapírók országos szövetségének. A vasutnál Gily Róde a h. bizottság elnöke üdvözölte. A pályaudvaron úgy, mint az utcán nagy néptömeg tolongott, mely hatalmas éljenzéssel fogadta Szávay Gyulát. A rendet a minden szépért, jóért lelkesülő tanuló ifjuság tartotta fenn. Szávay Gyulának ma estére irt prológiát jelen számunkban adjuk olvasóinknak.

— Hirlapírók bankettje. A mai hangverseny előadás után, mely siker tekintetében bizonyára első helyen áll Debreczen hangversenyeinek s ily természetes muláságainak történetében bankett lesz a „Bika” szálloda disztermében. A banketten részt vehetnek mindazok akik akár az első, akár a második előadásra megváltották a színházi jegyeket. A holnapi előadás után szintén lesz a közreműködők, azok céljára s a rendező bizottság részére az „Angolkirálynő-bea. A bankett után táncz lesz.

— Syemélyi hír. Mint lapunk zártakor értesülünk dr. Kiraly Ferencz, városunk második választó kerületének közszeretet és tiszteletben álló képviselője, hosszas betegségből már felépült s néhány nap mulva elhagyhatja szobáját.

— Főispáni ebéd. Hajdu vármegye törvényhatósági bizottságának mai közgyűlése alkalmából gróf Dégenfeld József a „Bika” szálloda czukrász termében a közgyűlés tagjainak negyven terítékű bankettet adott. A bankettnek csak a késő délutáni órákban volt vége.

— Hirlapírók hangversenye. Ma tartják meg a debreczeni hirlapírók első hangversenyüket a színházban. Ez előadásra minden jegy elfogyott s így az első hangversenyt zsúfolt ház nézi s hallgatja végig. Holnap este a hangversenyt teljes műsorról megismételik. Mint a nagy érdeklődés mutatja, erre az előadásra is minden jegy el fog fogyni. A mai előadás előtt gróf Dégenfeld József

főispánt, a debreczeni hírlapírók hangversenyének védnökét Gilyede helyi bizottság elnöke fogja fogadni a bizottság élén a feladott színház fogerban. Jegyek a holnap eladásra a színház jobboldali pénztáránál azonnal kiválthatók.

— **Hitelesítő közgyűlés.** Hajdu vármegyének mai törvényhatósági bizottsági közgyűlésének jegyzőkönyvei hitelesítésére a hitelesítő közgyűlés határidejét gróf Dégenfeld József főispán holnap délelőtt tíz órára tűzte ki.

— **A gépműhely ügyében.** Vitás kérdésből kifolyólag a kereskedelemügyi miniszter a mai napon leiratot intézett Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottságához, a melyben arról értesíti a várost, hogy a vasutikocsi és gépjavitó műhely csak annyiban tartozik az az 1884-ik évi ipartörvény rendelkezései alá, a mennyiben az ott alkalmazott tanoncok ügyeit az iparhatóság intézi el.

— **Kinek van kitüntetés?** Az országos statisztikai hivatal megkeresett valamennyi törvényhatóságot, hogy a területén lakó összes kitüntetéssel bíró egyének névsorát állítsa össze mely s a statisztikai kimutatás elkészítése céljából küldje meg a hivatalnak. Gróf Dégenfeld József főispán már összeállította a vármegye kitüntetteit. Kitüntetéssel bírnak Györfy István balmazújvárosi közszégi bíró, további Szathmáry István hajdu-böszörményi tanító és Bede János hajdu-szoboszlói tanító. Mindhárom a koronás ezüst érdemkeresztet kapta. Azonkívül van kamarás és valóságos belső titkos tanács, gróf Zichy Géza tetőtleni nagybirtokos személyében.

— **A „Csokonai-kör” matinéja.** A „Csokonai-kör” február hó 14-dikén, vasárnap délelőtt 11 órakor a „Arany Bika” disztermében Matinee-t tart, melynek műsora ez: 1. Csokonai induló, Rácz Károlytól. Előadja: Rácz Károly zenekara. 2. Magyar népdalok. Rácz Károly zenekara kísérelte mellett előadja: B. Ruzsinszky Ilona úrnő, a debreczeni színház primadonnája. 3. Magyar népköltési termékek dallamaikkal együtt a vallás és közoktatási miniszter által ezen célra megszerzett Eddison-féle tonográf útján bemutatja. Előadó magyarazzattal kíséri Vikár Béla dr., a néprajzi társaság főtitkára. A Kör tagjai és hozzártartozók tagsági jegyeiket használhatják. A kik a Körnek nem tagjai, az ülésre Tóth Béla pénztárnok gyógyszerárában vagy vasárnap délelőtt a pénztárnál belépji jegyet válthatnak, melynek ára 1 korona. Tanulók részére 10 kr. Pályajegy akár tagok akár nem tagok részére, 2 frt.

— **Halálozás.** Özv. Illésy Györgyné szül. Rácz Erzsébet leánya, mint őszinte résztvevővel értesülünk a tegnapi napon elhunyt. A temetése holnap d. u. 2 órakor lesz kismester utcza 1123-ik sz. háztól a Hatvan utczai temetőbe. Az elhunytban szerkesztőnk rokonát gyászolja. Legyen könnyű siri álma.

— **Egy színészről hazassága.** Mindnyájan emlékezzünk még Kéző Julliskára, erre a mosolygó szemű kis debreczeni születésű szubrett-énekesnőre, aki távozásával sok fiatal habitué szívében hagyott érzékeny sebet. Jelenleg Pécsen van szerződötve és annak érkezett a híre, hogy rövid idő múlva megvált a színpadtól, férjhez megy. Somogyi igazgatónak már bejelentette, hogy márczius 1-től kezdődőleg szerződési kötelezettségei alól való fölmentését kéri, mert házasságával, melyet Kaposvárott lakó vőlegényével Müller Nándor dral márczius első napjaira tűzött ki, végleg elhagyja a színpadot, ahol ha nem is állt első helyen, de komoly, törekvő, tehetséges színésznőnek ismertük mindig, kinek elpartolását a színpadtól őszintén sajnáljuk.

— **Felolvasó estély.** A debreczeni kereskedő ifjak önképző egyesülete február hó 13-

án, szombaton este saját helyiségében felolvasó estélyt rendez melynek műsora a következő lesz: 1. Mikor önállósítsuk magunkat. Irta és felolvassa Hajdu József ur. 2. Az anya. Vida Józseftől. Előadja Scheppel Gyula ur. 3. Van szemem és nem lát. Irta és felolvassa Hajdu József ur.

— **Az örmesterek bálja.** Az örmesterek báljára a rendezőség már szétküldötte a meghívókat s ha valaki tévedésből nem kapott, sziveskedjék ez iránt Mendelovics Lajos tőzsdéjéhez fordulni. A bálon való megjelenését városunk minden notabilitása megígérte. A bálon a katonazenekar és még egy cigány zene is játszik. A báltermet fegyverek díszítik fel.

— **Simli Mariska sajtópöre.** A mai nap folyamán ismét egy sajtóperben tűzött ki végtárgyalást a debreczeni kir. törvényszék elnöke. A D. n. hasábjain nemrég egy közlemény jelent meg Simli Mariskától, mely Bosznay István helybeli nagykereskedő személyével foglalkozott. A sértő cikk miatt Bosznay sajtóper indított, melynek vizsgálatait már teljesen befejezték s a végtárgyalás hatánapját Igyártó Sándor kir. törv. elnök márczius 27-ére tűzte ki.

— **Fényes jégünnepély.** A Margitfürdő jégpályáján folyó hó 14-én fényes jégünnepély fog tartatni, szebbnél szebb tarka lámpionok lesznek a koreosolyázó közönség közt ingyen elosztogatva. — Páratlan tüzijáték, meglepő görög tüzek előállításáról szintén gongoskodva lesz. — a tulajdonos mindent elfog követni, hogy a téli sport ezenkedvelői egy feledhetlen kelemes délutánt töltsenek el — Belépti árak mint rendezésen.

— **Szánka tolvaj.** Most van ideje a szánkázásnak, a melyet ngyon megirigyelt Szabó Mihály csizmadia inas, aki a mesterétől ellopt egy szánkát, meg egy szánka pokróczot. Hanem megcsípték s most a rendőrség előtt várja büntetését.

— **A cipész ipartársulat mulatsága.** A debreczeni cipész ipartársulat tagjai holnap este, szombaton a „Margit” fürdő disztermében tánczezal egybekötött társas vacsorát rendeznek, mely az előjelekből itélve nagyon népez, igen sikerült lesz. A vacsora után tánc lesz kivilágos kiviradtig.

— **Gyilkosok ügye a tábla előtt.** A debreczeni kir. ítélőtábla e héten tárgyalta Sörös Sándor h.-hadházi fiatal parasztleány ügyét, ki a mult év nyarán testvéréjét, Gergely nejét, — kit szeretett — feleségül vehesse. A kir. tábla a törvényszék ítéletét, mely életfogytiglan tartó fegyházzal sújtotta a testvérgyilkost, helyben hagyta. — Egy másik gyilkossági ügyet is tárgyalta a tábla. Nyári József kocsisra vonatkozólag, ki a Késes-utczán Both Mária öreg leányzót, hogy pénzét megkerithesse, megölte, a törvényszék ítéletét, mely szintén életfogytiglan fegyházra szól, szintén helyben hagyta.

— **Ujabb szabadalmak.** A m. kir. szabadalmi hivatal a következő szabadalmak leírását küldötte be. Uj szerű megerősítő kapcsolóüvegablaknak az ablakkeretben való megerősítésére. Uj szerű gyermekkoesi. Javitások tüzelési berendezéseken. Készülék fényképsorozat felvételére és fölűntetésére. Bélyegzőpárna. Ujítások a hajólékek önműködő elzárására szolgáló ponyvákon és gördülő redőnyökön, Zárószelvény nagyfeszélyű és folyósított gázok tartói számára. Tisztító kefe parketpadló számára. Lafetta és szállító készülék gyorsűzelésű lövegek számára. Ivó serleg papirosból. Eljárás és készülék vizgáz előállítására. Ujítások zsilipeken. Kettős működésű víznyomású (hydranikus) sájtó. Mitral lensester puskatöltény. Hangtörő színpadi célokra. Ujítások kémény toldatokon. Szobalövölde. Készülék a telefon hallgató kagylónak a fejen való tartására, —Pöngető készülék hurok

hangszerekhez. Uj szerű vetőkészülék vető és trágyaszóró gépek számára. — Éles töltény expauzist térrel stb. — Mindazok a kik valamely szabadalom iránt érdeklődnek a szabadalom teljes leírását és rajzát a kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetik.

— **Szállítók figyelmébe.** A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur értesítése szerint az „Első magyar irón gyár” (Wutzel és társa) ez idő szerint az egyetlen Magyarországon. Tekintettel arra, hogy ezen iróngyár mintegy 50 ezer forint értékű gyártmányát még mindig külföldön kénytelen eladni, jóllehet versenyképessége be van bizonyítva, továbbá hogy 44 munkása között már csak három külföldi van. Mindezeknél fogva fentnevezett miniszter ur felhívja a kereskedelmi és iparkamarák útján a hazai papír és írószer kereskedőket ezen irón gyár partolására megjegyezvén, hogy az állami hatóságok és intézetek első sorban ezen idő szerint egyetlen hazai gyár termékeinek figyelembe vételére vannak felhiva, ha e termékek ár és minőség tekintetében megfelelők.

— **A nagyerdei gőzfürdő e hó 15, 16 és 17-ikén zárva lesz kazán tisztítás miatt.**

SZÍNHÁZ.

Műsor.

Pénteken: A hírlapírók hangversenye.

Szombaton: A koldus diák Millócher operette-je.

Vasárnap: Délután. A bánya mester Zeller operetteje este Tékózló látványos színmű énekekkel és tánczezal.

Hétfőn: Kétárva. Népies dráma.

Kedden: Virágcsata. Verő György operette-je.

Szardán: Proletárok. Csiky Gergely színműve.

Csütörtökön: Magdolna. Rákossy tragédiája Bekéssy Rózi felléptével.

Pénteken: Celestina pápó. Operette.

Szombaton: Ugyanez másodsor.

Vasárnap délután: Ezerev. Verő György színműve.

Vasárnap este: Celestina pápó. Operette.

Tiszturak a zárdában.

Tegnap este Varney ily című kedves zenéjű operetteje került színre szép számú közönség előtt. Az érdeklődés annak köszönhető, hogy a darabot rég adták már nálunk s nagyon sokak előtt újdonság számba ment.

Az előadás maga a kevésbé sikerült előadások közé tartozott. Vonatott volt legtöbb részében, egyik-másik szereplő erősen küzdött a szerep nemtudással, míg ellenben a másik tulságos igyekezetett fejtett ki s buzgólkodásában elmondta a partnere szerepét is. A második felvonás sikerült legjobban, mely siker is nem annyira szereplőknek, mint a zene és libretto szerzőknek köszönhető.

Jó volt Sziklay és Bekéssy. Utóbbi igen szépen énekel sügyesen játszott.

Kapossy Józsa kevésbé szenvedgett biztosabban intonált, mint rendes körülmények között.

Szendey egyenesen játszott, Sz. Nagy Imre meg szerencsével énekel.

Szabó Irma kedvesen játszott, de éneket nem állotta meg helyét. Egyáltalán nem tartjuk szerencsés gondolatnak, hogy nagyobb énekkarok is felhasználják az ő kellemes, de mindamellert nem nagy operette-ekbe való, gyöngé hangját.

Locsarekné mulattatott mint mindenkor folytonos derült keltve játékával.

Karok legtöbb helyen megálták helyüket. A zenekart Ligeti karmester dirigálta.

—tyi.

A hirlapíró.

— Prolog a debreczeni ünnepre. Irta: Szávay Gyula a vidéki hirlapírók szövetségének alelnöke. Előadják a debreczeni színházban 1897. február 12-én a vidéki hirlapírók nyugdíjintézete javára rendezett hangversenyen. —

S z e m é l y e k :	
Közvélemény — — — — —	Szabó Gizella k. a.
Génius — — — — —	Zivuska Jolán k. a.
Igazság — — — — —	Kubay Margit k. a.
Hirlapíró — — — — —	Szűts Jenő ur.
Gondolat — — — — —	Károlyi Ilona k. a.
Lelkiismeret — — — — —	Raics Ersike k. a.
Betű — — — — —	Szűts Margit k. a.
Papiros — — — — —	Péter Jolán k. a.
Nyomdafesték — — — — —	Schwartz Anna k. a.

K ö z v é l e m é n y.

Ki legyen hát ez a koszorú?
Alltak előttünk immár hadvezérek,
Emberbarátok, államférfiak,
Költők, művészek, tudós feltalálók,
Az istenség jegyének viselői,
Kik örlelkükből szünek halhatatlant,
Vagy boldogítanak millió halandót,
S mi tétovázva ülünk itt tanácsot,
És nem tudjuk, kit illet koszorunk!

Az évezred már nyugovóra hajlik,
Pirosló arccal int ránk alkonya,
Uj évezred jön és az örök ember
Teremt magának új isteneket,
Eszményvilága szerint változókat.
Itt a határon, ahol csókolózik
Az ifju és az öreg ezerév,
Csók csattanásuk meleg mámorába
Belé kell nekünk muló isteneknek
Lehelünk szintén lényünk szellemét,
Jövőknek szóló végrendeletül.

Itélőszékünk végezzen tehát,
Válasszon a kor gyermeki közül,
S akit kitüntet pályakoszorunk,
Azé legyen a jövőnek joga,
Az menjen az öröklő kor elé, mint
Kiválasztott legkedvesebb fiunk.

Fejezzétek be végre hát vitátok,
S egyeztetek meg, hű tanácsadóim;
Szárnyas lelkű, tüzvérű Géniusz,
S fontolgató, kevés szavu Igazság.
Egyeztetek meg, mert mire a nap
Sötétlő szárnynyal alkonyatba csap,
A kerek földnek minden harsonája
Itéletünket zengi a világba,
Igy akarom és így rendelem én,
Birák bírása: a Közvélemény!

G é n i u s z.

Halld hát a Géniuszt. Jelöltem az,
Kit hév ragad s dicsőség lelkesít;
Eszmények úján aki nagyra tör,
Szárnyas lélekkel égben ringatózik,
A föld göröngyén gyalog nem botorkál,
El milliókért és ha kell, hal egyért;
Kit valahányszor hi a hivatás,
Egy rejtett, szent tűz mindig lángra lobbant,
És fel röpit a csillagok közé.
Mint egy magában égő üstökös.
Jelöltem az, kiben lobog az eszmény,
S magának ez teret, munkát keresvén,
Hajtja a világ gép kerekeit.
Birák bírása, mindnyájunk vezére,
Te sem találhatsz a nagy pályabérre
Mélytöbbséget, lásd, mint ezeket itt.

K ö z v é l e m é n y.

Ugy érzem, hogy lelkem beszél belőled!
Nevezd hát néven pár ily hivatást,
Mert azt hiszem, hogy jó nyomon vagyunk,
(Igazsághoz) S ugye neked sincs rá ellenve-
tésed?

I g a z s á g.

Az én jelöltem az, kit földi utján
Áldás kísér és igazság vezet.
Nem bámulat és hódolat bére,
Nem csillogó fény: meleg szeretet.
Gyalogszerrel botorkált a göröngyön
Használványgyás égeti szívét,
Verejték az ő arca glóriája,
S megfogható jó mind mit karja véd.
Az okos lelke az maga a jószág
S a birodalma maga a valóság.

G é n i u s z.

Ut van például a nagy hadvezér,
Kiben a honfi és a katona,
Két isteni fogalom, egyesül.

Röpke szaván száz ezrek élte függ,
Egy toppanásán megrendül a föld,
Füstfelhőkbe rejtőzik a jövő,
Országot ad győzelme nemzetének,
Mig magának csak egy gondolatot,
Azt, hogy: „most bennem győzött nemzetem.”
Lehet-e fő méltóbb a koszorura?

I g a z s á g.

Nagyobb előttem az emberbarát,
Ki jószágába fürdött a földet,
S ktt üz és hajt és folyton tette készítet,
A más nyomora, a más kenyere,
S ugy eszi a magát boldogan,
Ha tudja, hogy másoknak szinte van.

G é n i u s z.

S ha zordon alak tán a hadvezér,
Előttünk álltak a költő s a művész,
A halhatatlanságnak ikre;
Kik széjjel zuzzák, oldják lelküket,
Abból szedik ki a hű színeket,
S élő varázsszal színezik vele,
Képzelmek ideális szülöttét.

I g a z s á g.

Képzelmek ideális szülötté
Gyönyörködtet és elbájol valóban,
De hát a lángész és tudás reális
Szülötté, nem nagyobb-e, szebb-e nálok?
S ki e szülöttnek apja és ki gyermekét
Szolgálatba adja a világnak:
A tudós feltaláló nem nagyobb-e
Mint a költő és művész társai?

K ö z v é l e m é n y.

Arany igazság minden szavatok,
S nehéz a tisztém érzem köztetek.
De várjatok csak van még korszakunknak
Egy nagyreményű serdülő fia,
Vásott és csintalan, de csupa élet,
Napszámos és apostol egy személyben,
Sokszor követ el csínyat az én nevemben,
De meg nem tudok haragudni rá,
Mert mentsége mindenkor szellemes
És neki van legvül igaza.
Ki tudja, még mi lesz egyszer belőle?
Nem nő-e túl meglett testvéreim,
Kikről megoszlik véleményetek?
Vizsgáljátok meg átlátó szemekkel,
Hátha beléserettek e fiuba.
Alljon élénk tüsént a hirlapíró.

H i r l a p í r ó.

Uram birám, Közvélemény,
Leghívebb szolgáló parancsodra vár.

K ö z v é l e m é n y.

Kiket hoztál magaddal, jó fiu?

H i r l a p í r ó.

A hozzám tartozókat, kik nekül
Nem volnék Hirlapíró. Ezek itt,
Elválhatatlan munkatársaim,
A gondolat s a Lelkiismeret,
Ezek pedig kis szolgálaim emitt;
Igy együtt a hadam s az arzenálom.

G o n d o l a t.

Im én vagyok a röpke Gondolat,
Egy nyughatatlan szerepelni vágyó,
Forrongó szívű, kaczer kis leány.
Komoly könyvekben volt előbb lakásom,
Ott pompáztam uszályos diszruhákban
Szertartásosan, méltóságosan,
S ünnepek kellett lenni, amikor
Szeme elé kerültem embereknek.
A tudományok hétszeres lakatja
Templomba zártan őrzött a világtól,
Mint a sárkány a mesebeli tündért.
De jött az én királyfim, ez az ifju,
Letörte a csikorgós zárat
És börtönből megszabadított,
Azóta sorsom boldogság s öröm,
Szébbnél-szebb új ruhákba öltözöm,
Naponta pezsgős társaságba járok
Ahol a tónust én magam adom,
Van szóvirágom, kincsem, drágaságom,
Szárnyas lovakkal fehér fogatom,
A fü kizöldül, merre elhalad
A Hirlapíró és a Gondolat,
Ő hordoz engem s én lelkébe öntöm
Minden tüzem és minden drágagyöngyöm,
Most szárnyam a fenség égébe kapja,
Majd meg virágos rétre csalogatja,
Világverős korbácsot ad ma néki,
Holnap mosolygós pajkossága készíti,

Magamra néha alig ismerek,
S ő minden áldott nap belém szeret,
Mert ha szabály, hogy nincs új a nap alatt,
De kivétel, hogy új a Gondolat.

G é n i u s z.

E kis rokon tűzben fogantatott
Szikrákat hányó lelke melegít.

L e l k i i s m e r e t.

És én vagyok a Lelkiismeret,
Elválhatatlan munkatárs a szintén,
Központi őre, belső fékezője
A szertelenbe vágyó Gondolatnak.
Amit az agy kipattant okosan.
A szív szűrőjén én mind átbocsájtom,
S habját leszedve, mérgét elhigitva
Viszem a kézen keresztül a tollba,
Meg-meg szülni az eszmémagzatot.
A hirlapíró én avatom azzá.
Fegyelmi őre, a megbüntetője
S jutalmazója itt van egy személyben. —
Hajókormányán delejtű vagyok,
Hegyuton őrtűz, messze látható,
A Herkulesi keresztutakon
Az irányoszlop mérföldmutató.
A Gondolatnak erkölcsoktatója,
Az indulatnak szelid alkotója,
A harsonák zengő harmóniája,
A koszorú-nyújtók fehér ruhája,
Sötét képekhez az arany-keret,
Szóval: maga a Lelkiismeret.

I g a z s á g.

E kis rokonnak bizony hó a lelke,
És tulvilági csengés van szavában!

H i r l a p í r ó.

Közvélemény, bemutatkoztak ime
Pályafutásom jó szellemei,
A munkagép titkát most ismered
Itélj magad, hogy mi az én erőm.

G é n i u s z.

A gondolat.

I g a z s á g.

A lelkiismeret.

K ö z v é l e m é n y.

Nem. Mindakettő! A fény és meleg
Igy adja együtt a nap erejét.
S kis szolgálak, nektek mi a nevetek?

B e t ű.

Én a Betű vagyok. A hirlapíró
Belőlem szó ruhát a gondolatra.
Szép teste-lelke titkaiba ugy,
Mint én vagyok, nincs senki beavatva.

Glédába állunk a tiszteleletére
S szavaljuk, ami szerepünkbe vág.
Nem ijedünk meg mérges olvasótól,
Másképp mért volnánk ólomkatonák?

S hogy mire visz a rend s az összetartás,
Kész példa rá a mi kormányzatunk:
Egy végtelenség a mi harcsterünk,
Ég és föld ellen csatákat nyerünk
S mindössze csak harminczketten vagyunk.

P a p i r o s.

Én vagyok a türelmes Papiros,
A Hirlapíró néma bámuloja.
Meggyőződésem, hogy az mind helyes,
Minek betűt ő hátamra rója.

Mindegy nekem, ha nagyur vesz kezébe
Vagy uteza végén a cigány-poronty,
Nem tagadom meg demokratáságom,
Hisz nyílt titok, hogy ősanym a rongy.

Sokat felir ő az én homlokomra
Amin szemetek csak ugy átoson,
Széppel, jóval én is mindig betöltöm,
Oh csak félannyi volna hát a földön,
Amennyi van ugy a — papiroson.

N y o m d a f e s t é k.

Legvégül én vagyok a Nyomdafesték
Alázatos szolgálója e nagy urnak.
A holt Betű s a néma Papiros
Színe előtt mind arczukra borulnak.

Én megcsókolom előbb a Betűt,
Csókomat ő a Papirosnak adja,
Megrezzen a gép, — születik a lap, —
S mosolygva fogja kezébe az atyja.

1877

1897

50/1 a hieg. 14 m. a hieg.

Milyen tekintet az, mit rávet ekkor! Anya nem nézi szebben magzatát!...

Hirlapiró. Elég, elég no! buzgó kis cselédim. A csacsogásuk magva az, uram,

Jó szellemeim óvnak és emelnek. Amint szerencsecsillagom kívánja, És száz irigy közt, kit sem irigyelve

Kincstáram is van. Kifogyhatatlan annak belseje. De mind e kincs nem olyan, mint a kalmár

Géniusz (Közvéleményhez). Ez már a Gondolat sugallta néki. Inkább talán a Lelkiismeret.

Hirlapiró. Nem ördögség az én foglalkozásom, A vegykonyhámnak semmi titka nincs.

Párosi kőből formál a művész Örökbecsű, remeklő alakot, En porszemekből összeragratok

Dalol a költő a lugasok árnyán És dalt tanult tőle a csalogány. Majd szó történetet, szörnyu meséket.

Máskor viszont az ujságpapírosból Függenyt vonok a közönség elé, Hogy eltakarjam a szeme elől

Közvélemény! ez egyszerű fiuban Sokkal több rejlik, mint a mit eláru.

Lelkének a szívünkhöz kulcsa van! Hirlapiró. Égindnlással és földszakadással Nem jár az én mesterségem folyása;

Nincs összerakott arany garmadám, De ha felüti bus fejét a szükség, Vagy hét csapását küldi le az Ur,

Tudós én nem vagyok. De a kevésre A mit tudok, mindenkit megtanítok, És építő-kozkából kirakom,

Közvélemény.

El is hiszem édes katonám, Hiszen tebenned egyesülni kell A hadvezérnek s a közkatonának,

Mond Géniusz s Igazság, ő-e az, Kit szomjan révedezve úgy kerestünk?

Géniusz, Ő az! Lelkemnek örököse ő.

Igazság. Legyen tied hát ez a koszoru, Küzdj és haladj, te feltalált rokon,

Közgazdaság.

Budapesti gabonatözsde.

Debreczen, február 11.

Weisz József budapesti terménybizományi cég jelentése.

Készáru változatlan.

Table with 2 columns: Item name and price range. Items include: Őszi buza, Tavaszi buza, Őszi rozs, Tavaszi rozs, Őszi zab, Tavaszi zab, Tengeri uj.

Sertéspiacz. Budapest-Köbánya 1897. február 11.

Magyar elsőrendű Öreg nehéz páronkint 400 klgron felüli sulyban... krtól - krig. Öreg közép (páronkint 300 400 kgr. sulyban)

Sertés létszám: 1897. évi február hó 5. napján volt készletben: 6936 darab 1897. évi február hó 6. napján felhajtott

Vasuti közlekedés.

Érvényes 1896. október hó 1-től.

Egységes vasuti idő szerint.

Debreczenből indul:

Table of train schedules from Debreczen. Columns: Destination, Train type, Time. Destinations include Budapest-felé, Budapest-Nagyvárad felé, P-Ladány-Nagyvárad felé, Csak P-Ladányig vegyes vonat, Szatmár-M-Sziget felé, Csak Szatmárig, Miskolc-Kassa felé, Miskolc-Kassa felé, Szerencs-S-A-Ujhely-Kassa felé, H-Böszörmény-Büd-Szt-Mihály felé, Ftizes-Abony felé, Ohat-Köcs-Polgár felé, Derecske-Nagy-Léta felé.

P-Ladánytól gyorsvonat.

Debreczenbe érkezik:

Table of train schedules to Debreczen. Columns: Origin, Train type, Time. Origins include Budapest-Nagyvárad felől, Nagyvárad P-Ladány felől, Csak P-Ladánytól, M-Sziget-Szatmár felől, Csak Szatmártól, Kassa-Miskolc felől, Kassa-S-A-Ujhely-Szerencs felől.

Budapestről Debreczenbe indul:

Table of train schedules from Budapest to Debreczen. Columns: Time, Train type. Includes: délután 8 ó. 47 p., az este 7 ó. 09 p., az éjjel 2 ó. 40 p.

A volt ezredéves kiállításból még fennálló 350 m² méter beépített területtel bír... légszecsarnok, mely kiosque, tánczterem, korcsolyacsarnok, nyári vendéglő, atelier, műhely vagy raktárnak előnyösen alkalmas

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKÁK

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKÁK

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKÁK

KUTASI IMRE

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKÁK
Debreczenben. Nagyvárad utca 2087. sz. Gall Ferencz ház. — Ajánla magát mindentelje

gyors és pontos elkészítésére

Elvállal: tankönyveket, hirlapokat, folyóiratokat és rovatozott íveket,
ÉT-, BOR- és ÁRLAPOKAT; DISZMŰVEKET
arany, ezüst és szmnyomatban;

díszes egybekelési- és látogató-jegyeket.

Szóval a nyomdászathoz tartozó megrendelések gyorsan és hiba nélkül, a legjutányosabb árban eszközölhetnek.

A papír **GYÁRI ÁRBAN** számíttatik.

HIRDETESEKET a kiadásomban naponta megjelennő „**DEBRECZENI HIRLAP**”-ban legolcsóbban számítva köztesztek.

KUTASI IMRE
könyv- és könyvnyomda tulajdonosa.

DISZOKLEVELEK LONDON

DISZOKLEVELEK 1871

a legjutányosabb árakon felvállaltatnak.

Debreczen, 1897. nyomtatott Kutasi I. könyvnyomdájában.